

Sammandrag av utlåtanden om översiktsplanen - Yhteenveto yleissuunnitelman lausunnoista (samråd - kuuleminen 2.11.-10.12.2018)

Korsholms kommun

Korsholms kommun kräver att man i första hand bör säkerställa flödet i Kyro älv för att kunna trygga förutsättningarna för den befintliga bosättningen, för att bedriva jordbruk och för det befintliga vägnätet. När dessa förutsättningar för att kunna leva i området är tryggade kan sådana verksamheter som rekreation, fiske och jakt främjas som en naturlig följd.

Vörå kommun

Åkerområdet i Södra Vassor söder om riksväg 8 inte infiltrerar vattnet som det felaktigt uppges på kartan. Områdets vattennivå regleras med pumpning. När vattnet stiger på åkerområdet pumpas det ut från området tillbaka, det infiltreras inte. Kostnaderna för pumpningen står markägarna för.

Höjning av landsväg 725 (Larvvägen) borde genomföras så att trafiken inte bryts vid en isproppsöversvämning.

Med tanke på Kyro älvs mynningsområdes låglänta och känsliga karaktär bör muddringsarbetet på området möjliggöras för att bibehålla förutsättningar för boende, jakt, fiske och rekreation.

Österbottens förbund

Kyro älvs mynningsområde, som den uppgjorda översiktsplanen omfattar, ligger inom såväl Korsholms som Vörå kommuns gränser. Översiktsplanen har uppgjorts parallellt med skötsel- och användningsplanen för Natura 2000 –området i Kyro älvs mynning och på så sätt har områdets naturvärden i relation till översvämningshanteringen kunnat beaktas och värderas. Planeringsområdet för översiktsplanen är betydligt större än Natura 2000 –området eftersom översiktsplanens fokus är på översvämningsskhantering och därmed bör beakta de för området centrala avrinningsområdena. Arbetet med båda planerna har gjorts i ett brett samarbete med lokala och regionala intressenter genom möten med en omfattande arbetsgrupp, som även gjort terrängbesök i älvmynningsområdet. Därmed har planeringsarbetet blivit väl förankrat hos berörda invånare, föreningar, organisationer och myndigheter vilket Österbottens förbund anser bra och nödvändigt. Österbottens förbund har deltagit i arbetet med såväl översiktsplanen som skötsel- och användningsplanen genom bland annat uppgiften som arbetsgruppens ordförande.

Översiktsplanen för Kyro älvs mynningsområde beskriver planområdets hydrologi och områdesvisa översvämningsskhanteringsrisker. I korthet beskrivs Natura- områdets värden men tyngdpunkten i rapporten är på beskrivningen av åtgärderna för översvämningsskydd och konsekvenserna av dessa.

Översiktsplanen svarar mot en av de åtgärder som är med i "Plan för hantering av översvämningsskhanteringsriskerna i Kyro älvs vattendragsområde för år 2016-2021". I den rapporten ingår att en utredning av alternativa åtgärder för översvämningsskydd i Kyro älvs mynning ska göras under tiden 2016-2019. Österbottens förbund kan konstatera att då översiktsplanen för Kyro älvs mynningsområde nu uppgjorts så har det målet i "Plan för hantering av översvämningsskhanteringsriskerna i Kyro älvs vattendragsområde för år 2016-2021" uppnåtts inom uppsatt tid.

Österbottens förbund vill poängtera markanvändningsplaneringens betydelse för översvämningsskhanteringen och därmed kommunernas roll som innehavare av planläggningsmonopol. I samband med general- och detaljplanläggning i

avrinningsområdena till Kyro älvs mynningsområde är uppgörandet av dagvattenhanteringsplaner viktiga. Likaså är fastställandet av lägsta bygghöjderna.

I tillägg till det fortsatta planeringsarbetet av muddringsbehovet ser Österbottens förbund det som nödvändigt att erosionsproblematiken utreds vidare och att åtgärdsförslag för erosionsutsatta områden görs.

Österbottens förbund anser att slätteråtgärderna som föreslås i översiktsplanen bör vidtas omedelbart oberoende av det övriga åtgärdernas planeringsarbete.

Avslutningsvis vill Österbottens förbund lyfta fram att förverkligandet av åtgärderna för översvämningensriskhanteringen kräver både ekonomiska resurser men även ett målinriktat engagemang. Översiktsplanen är ett bra dokument som gemensam utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Pohjanmaan pelastuslaitos

Pohjanmaan pelastuslaitos on tyytyväinen Kyrönjoen suistoalueen tulvasuojelun toimenpidevaihtoehtoja koskevaan yleissuunnitelmaan liitteineen sekä Kyrönjoen suiston Natura2000-alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kyrönjoen suistoalueen tulvasuojelun toimenpidevaihtoja koskeva yleissuunnitelma on hyvin tehty, riittävästi perusteltu ja edistää siten myös Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueen riskien hallintaa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalous

Tulvia tulee ennaltaehkäistä ensisijaisesti muilla keinoilla kuin ruoppauksilla ja pidämme hyvänä asiana sitä, että yleissuunnitelmassa otetaan huomioon, esitetään ja suositellaan ensisijaisesti muita keinoja tulvien ehkäisemiseen kuin ruoppauksia.

Vettä tulisi pidättää valuma-alueilla ja siihen liittyviä ratkaisuja ja toimenpiteitä tulisi suunnitella, selvittää ja toteuttaa valuma-alueella. Tulvien hallinnassa tulisi keskittyä koko vesistöalueen vesienhallintaratkaisuihin maankäytön yhteydessä (ml. maa- ja metsätalouden kuivatushankkeet). Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmassa vuosille 2016-2021 on asetettu tulvariskiä vähentäviksi toimenpiteiksi ja niiden kehittämiseksi mm. maankäytönsuunnittelu ja veden pidättäminen valuma-alueella pienimuotoisilla toimenpiteillä. Kyrönjoen vesistöalueen tulvaryhmä asetti pitkäntähtäyksen tavoitteeksi vähintään 800 hehtaarin alueen muuttamisen pienimuotoisiksi veden pidätysalueiksi.

Katsomme, että ruoppauksia ei tule tehdä. Ruoppaustyö aiheuttaa haitallisia vaikutuksia niin kalakannoille kuin kalastukselle. Ruoppauksesta aiheutuvalla sameudella ja melulla voi olla karkottava vaikutus kaloille. Ruoppauksen vaikutusalueella voi samentuminen olla niin voimakasta, että siitä on haittaa niin kalojen kudulle, poikasille kuin aikuisille kaloille. Kuultavan olevassa yleissuunnitelmassa sanotaan, että "ruoppauksia ei voida suositella myöskään sen vuoksi, että alueen virtaamat keskittyisivät entistä tehokkaammin kapean väylän alueelle, ja rantojen ruovikoituminen voisi näin ollen kiihtyä. Kaikuluotausten perusteella 1990-luvulla alueelle tehdyt ruoppaukset ovat edelleen samassa syvyydessä tai ainakin melkein samassa syvyydessä kuin mihin ne silloin ruopattiin. Onko mahdollista, että jo 1990-luvulla tehdyt ruoppaukset olisivat keskittäneet virtaamat tehokkaammin kapean väylän alueelle ja Kyrönjoesta tulleet kiintoaineet ovat jääneet ranta-alueille ja edistäneet ja nopeuttaneet ranta-alueiden ruovikoitumista ja umpeenkasvua. Eli jos nyt ruopattaisiin lisää, niin mahdollisesti ranta-alueiden ruovikoituminen ja umpeenkasvu kiihtyisi ja nopeutuisi vielä lisää. Lisäksi yleissuunnitelmassa käsitellyn Rubenin kanavan ruoppauksella olisi todennäköisesti haitallisia vaikutuksia myös siellä sijaitsevaan fladaan, johon nousee kutemaan ainakin ahven, hauki ja särki.

Katsomme, että Tiondholmenin-Sandörenin ja Klockargrundetin niitot voidaan toteuttaa harkitusti. VELMU-karttapalvelun mukaan alueella on ahvenen, kuoreen ja kuhan erittäin suotuisia lisääntymisalueita ja silakan suotuisaa lisääntymisaluetta. Yleissuunnitelman mukaan: "Kun niitot aloitetaan, tehdään ensimmäisenä kesänä niitot kahdesti (ennen kasvien kukkimista kesäkuun lopulla ja tästä 3-4 viikon päästä uudestaan)". Niittojen ajankohtaa on harkittava ottaen huomioon kalojen kutu, erityisesti kesäkuun lopun ajankohtaa tulisi siirtää

myöhemmäksi mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi kesäkuun lopulla on vielä kalanpoikasia rantojen kasvillisuuden seassa hakemassa suojaa ja tämä tulee myös ottaa huomioon. Yleissuunnitelman mukaan Klockargrundetin niiton vyöhykkeen yhteyteen voi suunnitella syvempiä vesialueita pienimuotoisilla kaivuilla. Pienimuotoiset kaivut voivat sijoittua potentiaalisesti happamille sulfaattimaille. Myös näitä pienimuotoisia kaivuita niiton yhteydessä tulee välttää.

Björnholmenin ja Sikskatanin välillä (Rubenin väylä) tehtävässä laajassa niitossa tulee ottaa alueelle sijaitseva flada huomioon. Fladaan nousee ainakin ahventa, haukea ja särkeä kutemaan. Yleissuunnitelman mukaan: "Laguunit-luontotyyppin edustavuus on hyvä" ja "Luontotyyppin laguunit eli fladan luonnontila heikkenee kasvillisuuden niiton myötä". Katsomme, että tulee selvittää heikkeneekö fladan merkitys kalojen kutu- ja poikastuotantoalueena sen myötä, kun fladan luonnontilaisuus heikkenee kasvillisuuden myötä. Jos fladan merkitys kalojen kutu- ja poikastuotantoalueena heikkenee niiton myötä, tulee alue ensisijaisesti jättää toimenpiteiden ulkopuolelle ja toissijaisesti tulee väylän niiton yhteydessä ottaa huomioon flada kalojen kutu- ja poikastuotantoalueen ja tehdä niitto kalojen kutua ja poikastuotantoa edistävällä tavalla.

Raportin "Pienvesien tila ja kunnostustarve Mustasaaren ja Vöyrin rannikkoalueilla 2011" mukaan: Lappsundinjoki on Kyrönjoen entinen suuhaara, joka saa alkunsa Skatanin kohdalta. Nykyään joki on yhteydessä Kyrönjokeen pienen putken välityksellä. Joen pituus on noin 8,4 km ja se virtaa suurimmaksi osaksi maanviljelysten keskellä. Lappsundinjoki oli ennen tärkeä kalojen kutupaikka. Nykyään jokeen virtaa ympäröivien peltojen kuivatusvedet. Lisäksi sitä on ruopattu useasti 1980-luvulta lähtien. Tämä on aiheuttanut mm. happamoitumista. Näiden toimenpiteiden seurauksena kalakannat joessa ovat heikentyneet merkittäväällä tavalla. Joen ollessa entistä kevätkutuihin kalojen kutu- ja poikastuotantoalueiden palauttaminen ja lisääminen on kannatettavaa. Mahdollisuuksia tähän olisi, sillä joki virtaa suurimmaksi oin syvällä uomassaan. Tämä tarjoaisi mahdollisuuden nostaa hillitysti vedenpintaa pohjapatoja rakentamalla. Patojen yhteydessä myös kiveäminen ja soran lisääminen voisi tulla kyseeseen. Tätä ennen pelto-ojien kuormittava vaikutus tulisi minimoida. Suojavyöhykkeiden- ja kaistaleiden kohentaminen joen varrella on myös tärkeää. Yleissuunnitelmassa Lappsundinjoelle on esitetty mm. alivesikynnyksiä. Myös vesien pidättämistä valuma-alueella mm. Byträsketin alueella on esitetty, jolla saataisiin parannettua vedenlaatua ja toimenpide pidättäisi erityisesti kiintoaineista. Katsomme, että toimenpiteitä, jotka parantavat Lappsundinjoen vedenlaatua ja lisäävät elinympäristöjen monimuotoisuutta ja parantavat joen kalataloudellista tilaa tulisi mahdollisuuksien mukaan tehdä. Ei kuitenkaan perkauksia.

Kohtaan 4.4.2 "kalastolliset kunnostukset (hoitokalastus)" tulee lisätä, että poistokalastuksessa tulee myös ottaa huomioon kalastuslain (379/2015) § 66-68 sekä muut alueen kalastusrajoitukset.

Yleissuunnitelman sivulla 12 otsikon "Kalaston nykytila" alla on seuraava lause: "Kyrönjoen kalakantoja hoidetaan istutuksilla". Lauseeseen tulisi lisätä sana "osittain", koska kalakantoja hoidetaan osittain istutuksilla.

Metsähallitus

Metsähallitus antaa lausunnon hankealueen lähelle sijoittuviin Natura-alueisiin kuuluvien valtion maiden ja vesialueiden sekä valtion yleisten vesialueiden hallinnoijana ja hoitajana. Metsähallitus pitää hyvänä, että tulvasuunnitelmassa on tarkasteltu kattavasti erilaisia vaihtoehtoja tulvahaittojen ehkäisemiseksi ja toimenpiteiksi tulvatilanteessa.

Metsähallituksen mielestä VELMU-kartoituksen tuloksia, jotka on saatavilla karttapalvelusta, olisi voitu käyttää vesikasvillisuuslistassa. Lisäksi vesikasvillisuuslistassa järviruon ja kaislojen latinankieliset nimet ovat menneet sekaisin keskenään.

Rubenin kanavaan kohdistuvat ruoppaustoimenpiteet tulisivat tuhoamaan fladan (N2000-luontotyyppi), ja suunnitelmassa suositellaankin kanavan jättämistä ruoppaamatta. Ruoppausvaihtoehto on kuitenkin mukana suunnitelman yhteenvetotaulukossa. Metsähallitus katsoo, että kanava tulee jättää ruoppaamatta.

Tulvasuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet (niitto, raivaus, ruoppaus) saattavat heikentää Natura-luontotyyppien luonnontilaa. Metsähallituksen mielestä tulvasuunnitelmassa tulisi huomioida Natura-vaikutusten arviointi.

Vassor bys samfälligheter, Kärklax bys samfälligheter, Maxmo kyrkobys samfälligheter och Tottesunds samfälligheter

Samfälligheterna utgår från att det inte var meningen att höjningen av riksväg 8:s väggropp invid Vassorfjärden skulle medföra nya problem för de jordbrukare som i generationer arbetat för att få detta område till odlingsmark. Vi kräver att vägsidan mot fjärden tätas så att flödesvatten inte tränger igenom ut på odlingarna österom riksvägen.

Möjlighet att rensa och underhålla bäckar och diken som rinner ut i Vassorfjärden och i älvens nedre lopp bör tillåtas i framtiden.

För det vackra landskaps skull, för människornas och trafikanternas skull bör slyet invid riksväg 8 vid Vassorfjärden från Kilen till Tesses cafe bortskaffas eller gallras för att vattenspegeln i Vassorfjärden kan ses av alla förbipasserande. Kan konstateras att detta sly inte är viktigt för fåglarnas häckning eftersom det inte har konstaterats häckning och liv i slyet vid den genomförda inventeringen. Befintliga björkar bör vara kvar för att tvinga fåglarna att flyga högre upp över riksvägen.

Förslagna öppna vattenspeglar kan understödjas och anses bra.

Vassholmar som lösryckts i samband med islossning bör kunna städas bort. Detta för att de inte skall slå rot och göra utrymnet för vattenflödet mindre i onödan.

De i översiktsplanen nämnda muddringar Tiondholmen/Sandören kanal, Rubens kanal, Klockargrundet samt fastväxta vassholmar ända till Bytesholmen utanför Tottesund anses som de mest ändamålsenliga och gör störst nytta emot översvämningarna. Rubens kanal bör göras åtminstone paddlingsbred. I vårt gemensamma utlåtande poängteras att muddring är lösning för att få långsiktigt resultat.

Under årens lopp har mycket slam kommit in i Söderfjärden från älven varför även Söderfjärden bör rensas från detta slam.

Slätter accepteras på föreslagna ställen som komplement till muddringarna. Beaktas bör att allt löst material bör uppsamlas till godkända platser på land.

Undertecknande önskar en långsiktig lösning i fråga om översvämningarna och vill gärna påskynda en muddring ända ut till Bytesholmen. Övriga åtgärder är acceptabla men fungerar trots allt som konstgjord andning. De som lever i området har genom åren hört äldre människors berättelser om hur snabbt naturen återhämtade sig efter föregående muddring. Detta bekräftas av de anteckningar som finns över mängden fisk som kom mer eller mindre direkt efter muddringen. Med hopp om goda åtgärder.

Finlands viltcentral Kust-Österbotten

Översiktsplanen är utförligt beskriven, Finland viltcentral vill dock ännu poängtera att beskriven vassklippning bör prioriteras i både översiktsplanen och skötsel- och användningsplanen i den sistnämnda bör även strandarbete/bearbetning prioriteras, iståndsättning av slutna vassbestånd samt strandmader gynnar alla viltarter i området på grund av att strandlinjen blir längre.

Finlands viltcentral vill även påpeka att området har stor yttre påverkan från Kyro älv och vad som händer utefter hela älvens längd såsom tex. transport av fast markmaterial härstammande från samhällen samt från jord- och skogsbruk samt erosion och det faktum att åtgärder som tas högre upp längs älven ger direkta verkningar i Kyro älvs mynning. Detta bör i högra grad än i nuläget också tas i beaktande vid planläggningar längre in i landet.

Det aktuella området som beskrivits är av yttersta vikt för viltarterna och framförallt flertalet fågelarter som förekommer på ifrågavarande område som arealmässigt är stort och som är en mycket värdefull mångfaldsmässig viltbiotop, där viltet söker och finner föda, skydd

samtidigt som det fungerar som många olika viltarters föryngringsområde, ytterligare är det en uppskattad viltbiotyp vid höstens och vårens fågel förflyttningar. Åtgärder som vidtas längs hela Kyro älv påverkar viltarter i mynningsområdet mycket då deras livsmiljöer direkt påverkas.

Regleringsbolaget för Kyro älvs nedre lopp

Regleringsbolaget för Kyro älvs nedre lopp anser att området som ligger inom Kyro älvs nedre lopp och Kyro älvs mynningsområde har stor inverkan på hela översvämningsskyddet. Därför bör det säkerställas att alla vattendrag i Kyro älvs nedre lopp är fungerande och att vattnet rinner åt rätt håll och att växtlighet och uppslamningar i vattendragen åtgärdas. Vi anser att en rensning av dessa vattendrag och i mynningsområdet bör ske genom muddring eller rensgrävning. Detta för att få snabbare vattenväxling i vattendragen och mynningsområdet samt friskare vatten som fisken trivs i. Idag kan nivån på vattenståndet mellan Stenådamlucka och Tottesund vara 1m efter ett kraftigt regn. Landhöjningen i vårt område har stor betydelse för hur vattendragen fungerar i framtiden.

Det har föreslagits slåtter av vass och gräsväxter i vattendragen i planen. Erfarenhet av årliga kostnader som denna åtgärd kräver inte håller i längden. Vid avslutandet av Kyro älvs nedre lopprensning och invallning 1996 lovades att det är bara att anhålla om åtgärdspengar för arbeten som bör utföras så anhåller NTM-centralen om medel och utför sedan arbetet då pengar blivit beviljade. Idag vet man att det inte fungerar så inom regleringsbolaget känner man sig lurade. Därför är rensning av huvudfåran och de i Kyro älvs nedre lopp varande vattendragen ett säkert alternativ på längre sikt. Det har föreslagits i planen att slåtter utförs minst 2 ggr/år. Detta kräver att någon utför arbetet samt att det finns pengar att tillgå i många år framåt, vilket är mycket osäkert alternativ på lång sikt.

Regleringsbolaget för Kyro älvs nedre lopp motsätter sig tanken att sprida ut översvämningssvattnet på marker i anslutning till Kyroälv och dess närliggande områden. Detta bidrar till att näringsämnen, jordpartiklar och annan lös substans följer med vattnet ut i älven och mynningsområdet. Idag förekommer översvämning och högvattentillfällen både vår, sommar och höst, inte endast på våröversvämningar i samband med islossning.

Det kommer fram i planen bl.a. att Lappsundsån rensats ofta, vilket är ett felaktigt påstående. Senaste rensningen utfördes 1986 -1987, över 30 år sedan.

För att dagvattenflödet från Kvevlax kyrkby och vattenflödet från Stormossen via Finnbäcken ut i Lappsundsån skall fungera bra i framtiden bör man vid beräkningen av mängden vatten och dimensioneringen av Lappsundsån beakta detta. Kvevlax området är ett tillväxtområde idag och framöver.

Översvämningsskyddet i skötsel- och användningsplanerna bör dimensioneras så att Kyro älv, dess bifåror i Kyro älvs nedre lopp och kryp älvs mynningsområde fungerar bra långt fram i tiden , minst 30 år.

Finansieringen av detta projekt, oberoende av om det blir muddring eller slåtter skall finansieras till 100 % av stat och kommuner. Detta för att hela samhället har nytta av att hela Kyro älv och dess mynningsområde fungerar bra. Kyro älvs hela område går ju från Birkaland ut till havet, 5000 kvadratkilometer stort område.

Hemfjärdens invallningsföretag

Invallningsföretag har ändå diskuterat åtgärdplanen och kunnat konstatera att de inte alls är nöjda med föreslagna åtgärder. Man anser att en muddring är den enda åtgärde som på längre sikt hjälper mot översvämningar. Man anser också att vatten börja strömma längs muddrade leder i god tid före själva islossningen, och därmed försvagar isen i lederna och utanförhängande istäcke. Detta kommer troligen inte fram i de annars avancerade modeller som ingenjörerna tagit fram.

Invallningsföretag protesterar mot att hela finansieringen av skyddsvallarnas höjning o nybyggnad har lagts på invallningsföretaget, ingen kan väl ha undgått hur svag lönsamheten inom jordbruket är för närvarande.

Markerna hör ändå till de bästa i hela Finland, med en god tålighet mot både torka o regn. En mycket betydande andel av INEX (S-gruppen) isbeggsallat odlas här.

Österbottens svenska producentförbund

Arbetsgruppen har gjort ett gediget arbete med att kartlägga risker och föreslå åtgärder för översvämningsskyddet i Kyro älvs mynningsområde. ÖSP har varit en av de intresseorganisationer som representerat markägarna och då i synnerhet jordbrukarna i arbetsgruppen. Från ÖSP:s sida vill man särskilt lyfta fram några aspekter av översiktsplanen.

Kyro älvs mynningsområde är som det konstateras i planen mycket känsligt för översvämningar. Översvämningarna drabbar såväl boende i området och infrastrukturen som jordbruksmarken. Traditionellt har torrläggningar och dikning använts för att förbättra jordbruksmarkens odlingsegenskaper och det har varit jordbrukarna som har varit pådrivande och också gemensamt bekostat stora diknings- och andra torrläggingsprojekt. Detta har också gynnat en stor del av landsbygden då många har livnärt sig på jordbruk. Idag är situationen helt annorlunda. De flesta som bor på landsbygden bedriver inte jordbruk och med ökande bebyggelse skapas tätorter med större volymer dagvatten som kräver hantering och också ett ökande behov av översvämningsskydd. Centrala frågor som lämnar öppna i översiktsplanen är vem som skall ansvara för att planen genomförs och vem som skall bekosta åtgärderna.

ÖSP anser det inte skäligt att markägarna via torrläggingsföretag och samfälligheter belastas ekonomiskt för Kyro älvs mynningsområdes översvämningsskydd. Det måste vara det allmänna som via NTM-centralen ansvarar för att översiktsplanen genomförs och att de föreslagna åtgärderna får finansiering. I det här sammanhanget kan påpekas att markägarna inte tillfrågats vid höjningen av riksväg 8 invid Vassorfjärden då vägbanken byggts så att vatten kan infiltreras. Detta innebär att trots den höjda vägen kan odlingsmarken översvämmas också från Vassorfjärden och då området pumpas blir detta en kostnad för markägarna.

Det kommer också framledes att vara viktigt att bäckar och diken rensas inom avrinningsområdet men också i dessa fall måste iståndsättningen bekostas av alla nyttotagare och inte endast av markägarna.

Kvevlax Ösp

Konstateras att det finns flera områden som är översvämningss känsliga därför ansers att man skall åtgärda de brister som finns på området vad gäller rensning av bäckar diken och åar som hör till området. Man måste också ha möjlighet att gräva i deltat för att leda vattnet längre ut.

I materialet står att vattnet som kommer in på Vassorfjärdens invallningsområde *infiltreras* vilket är felaktigt allt vatten som kommer in på Vassorfjärdens invallningsområde skall pumpas ut tillbaka i fjärden. Detta gäller även alla andra invallade områden i Kyroälvsdeltat som pumpas.

Riksväg 8 höjdes 2017 detta ledde till att vatten började sippra igenom vägbanken och gjorde betydande skada på den torrlagda delen av Vassorfjärden. Detta problem kommer att bli återkommande, så fort havsvattennivån är hög eller i samband med islossningen. Detta problem måste lösas med det snaraste, både då det gäller ersättningar för redan skedd skada och extra kostnader som uppstått i samband med pumpningen.

Dagvattenhanteringen från bebyggelsen är redan idag utmanande då det kommer större regnmängder under kort tid och i samband med att kommunens delområdescentra byggs ut och större områden blir asfalterade betyder det att både Finnbäcken och Lappsundsån måste rensas för att kunna svälja vattnet.

Älvfårans slänter borde granskas, finns behov av stensättning för att förhindra erosion.

Minskning av sårbarheten vid översvämningar med olika åtgärder stöder vi, men innan åtgärder genomförs skall man göra en konsekvensbedömning så att inte andra områden lider skada.

Röjning av sly längs vägbanken vid Riksväg 8 ser vi som en viktig åtgärd, detta är ett av de få ställen där man har möjlighet att se vatten efter Riksvägen.

Muddring av Kyroälvs nedre lopp och mynning samt Rubens kanal ser vi som det bästa alternativet för att minska översvämningarna i framtiden. Slätter av vass understödes men ses som en kortsiktig lösning.

Kvevlax ÖSP anser det inte skäligt att markägarna via torrlägningsföretag och samfälligheter belastas ekonomiskt för Kyro älvs mynningsområdes översvämningsskydd. Det måste vara det allmänna som via NTM-centralen ansvarar för att översiktsplanen genomförs och att de föreslagna åtgärderna får finansiering.

Yksityinen henkilö

Att påstå att muddringar inte minskar översvämningensriskerna är befängt och en helt felaktig slutsats. Med de åtgärder som nu föreslås kan man kanske kortsiktigt minska på riskerna, men i långa loppet kommer det att krävas muddringar för att mynningsområdet skall vara beboeligt i framtiden. Om inga muddringar görs kommer också jordbruket att försvåras och på sikt kommer hela mynningsområdet förvandlas till sumpmark. Historien har utvisat att muddringar i Kyroälvens mynningsområden är absolut nödvändiga för att bevara kulturområdet och så har man följaktligen gjort regelbundet under de senaste femhundra åren.

Alla är väl medvetna om att den postglaciala landhöjningen vid Kyro älvs mynningsområde är en av snabbaste i hela världen, 8-10mm per år. Dessutom är landhöjningen snabbare i mynningsområdet än vid älvens övre lopp, det gör att avrinningen försvåras ännu mera. Flödet försvåras ytterligare av den stora mängd sediment som kommer från älvens övre lopp. Under flera århundranden har muddringar gjorts i älven pga de beskrivna omständigheterna. Trots dessa fakta är kända föreslås i planen att inga muddringar görs! En muddring kan påverka fiskarna kortsiktigt, men erfarenheten från andra muddringar i Kyro älv visar att återhämtningen är snabb. I mitten 1930-talet gjordes en mycket omfattande muddring, men fiskstammen återhämtade sig snabbt. Personer som minns perioden efter muddringen på 1930-talet kan vittna om att fiskförekomsten var mycket riklig under perioden 1940–1965. Senare minskade fisken kraftigt till följd av det sura vattnet som kom från älvens övre lopp i samband med dikningar och invallningar. Samtidigt kom det stora mängder orenat avloppsvatten ut i älven från bebyggelsen i älvens övre lopp. Det gjorde att det blev en massvis fiskdöd i älvens mynningsområde och fiskstammarna minskade drastiskt. Den enorma ökningen av havsörnar, sälar och kinaskarvar är de faktorer som i mycket grad påverkar fiskstammen och fåglarna i området är, inte muddringar i älvfåran.

En annan felaktig slutsats är att en muddring av mynningsområdet skulle påverka Åkergrödan och den sällsynta svampen Trollhandens förekomst. De två arterna förekommer inte på de områden som skall muddras, de lever och frodas på strandområdena som inte berörs av muddringen. Deras levnadsvillkor skulle troligen förbättras.

Simuleringen av översvämningar är ytterst bristfällig gjord. Det finns i verkligheten ingen dammlucka vid Mälsorkanalens bro vid riksväg 8, som simuleringen ger intryck av. Endast dammluckan vid Stenån/Oxhomen existerar. Vid en stor översvämning är hela Mälsorfjärden norr om riksväg 8 helt under vatten, så har skett många gånger, senast 1984. Sen dess har ett 10-tal familjer flyttat till området och byggt egnahemshus, hur skyddas de och hur säkerställs möjligheterna för trafik på Mälsorfjärdsvägen? Ett enkelt sätt att minska översvämningarna mellan Stenån/Oxholmen är att bygga dammluckor vid Kuni sundet på ett lämpligt ställe. Dammluckorna bör givetvis stängas och öppnas på ett väl avvägt sätt.

Undertecknad har följt med vattenströmningarna regelbundet i Mälsorkanalens under 40 år. Flödesriktningen beror på ett antal faktorer som t.ex. vattennivån i Kyro älvs huvudfåra, havsvattennivån, dammluckan vid Stenån/Oxholmen stängd eller öppen, har isproppar bildats före eller efter Vassorfjärden.

De som beviljat bygglov innanför skyddsvallarna på ett planerat översvämningssområde vid Mälsorviken bör själva stå för följderna och själva ombesörja höjningen av vägen, samt om behov föreligger, bygga nödvändiga skyddsvallar runt byggnaderna. Om muddringarna i utloppet förverkligas behövs inga åtgärder vid Mälsorviken.

Infiltreringen genom vägbanken över Vassorfjärden invid rv8 ser ut att vara en efterhandsförklaring för en misslyckad åtgärd. Varför höja vägbanken om den inte skall skydda området från översvämning och säkra vägtrafiken? När nästa stora översvämning inträffar kommer vägbanken att spolats bort.

Muddringarna markerade med på kartan bör absolut genomföras. Landhöjningen är fortfarande 8-10mm per år vid kusten, åtskilliga mm mer än vid Kyrö älvs källor i inlandet. Dessutom är det en kraftig uppslamning av älven som ytterligare försvårar utflödet till havet. Om dessutom klimatförändringarna förverkligas, som innebär högre havsvattennivå och högre nederbörd, blir läget ohållbart vid älvens nedre lopp. Jordbruket omöjliggörs och bosättningen dränks. Mynningsområdet blir till en obeboelig sumpmark! Vid beräkning av muddringskostnaderna bör man beakta de inbesparingar som görs när många av de andra planerade åtgärderna inte behöver vidtagas. Älvens egentliga mynning (utlopp) i havet i och med landhöjningen numera finns ca 11 km norr om Vassorfjärden vid Hällskatan. På 1500-talet fanns utloppet vid Voitbyforsen.

Yksityinen henkilö

Muistuttajat ovat omistaneet vuodesta 2006 alkaen vapaa-ajan asunnon Brändholmenissa läheltä kohtaa missä iso kaislikko lahden perällä alkaa. Oman tontin edestä on omalla kustannuksella niitetty ja poiskuljettu leikattuja kaisloja ja mökin edusta on pysynyt pääosin ilman kaislaa monta vuotta.

Tulvavedet ja jäät ovat vuosien varrella tuoneet paljon lietettä kaikkien alueella olevien vapaa-ajan asuntojen rantaan ja veneväylille. Kesällä 2018 oli pikku veneellä vaikea päästä rannasta normaali veden korkeuden aikaan kohti Österfjärden keskellä menevää väylää.

Ei ole tarkkaa tietoa milloin se väylä on ruopattu, mutta ilmeisesti on ruopattu vain niin että penkereet ovat väylän molemmin puolin, koska siinä on selvästi matala kohta kun tulee rannan suunnasta.

Myös vesi ja sen väri ovat vuosien varrella muuttuneet tummemmaksi ja vedessä on myös rautaa ja mangaania. Rannasta kun menee uimaan, niin liete vain lisääntyy vuosi vuodelta ja uppoaa jo rannassa lähes polveen asti ja muta ikään kuin käymistilassa, kun se kuplii kesän aikana. Toivotaan kunnan ruoppausta Österfjärden läpi, että veden virtaus lisääntyisi kunnolla. Kalakanta on myös vähentynyt alueella.